

Esteettömyyttä yhdessä – kirjoituksia kuulovammaisten esteettömyydestä

Esteettömyyttä yhdessä!

Lukijalle

Vuosi 2018 oli Kuuloliitossa esteettömyyden teemavuosi. Esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyvät tilanteet ovat jokaiselle kuulovammaiselle tuttu asia. Ne voivat koskea rakennetun ympäristön, palveluiden tai viestinnän esteellisyyttä. Yhteiskuntamme ja kulttuurimme on suunniteltu ja rakennettu kuitenkin muiden kuin kuulovammaisten lähtökohdista.

Teemavuoden tavoitteena oli lisätä tietoisuutta ja näkyvyyttä siitä, missä asioissa ja tilanteissa kuulovammaisten esteettömyys tulisi ottaa huomioon. Tuotimme uutta tietoa ja materiaalia kuulovammaisten esteettömyydestä sekä järjestimme tapahtumia ja tilaisuuksia. Kuuloliiton jäsenyhdistyksille järjestettiin kilpailuja ja julkaisimme kuulovammaisten ja alan ammattilaisten kirjoituksia esteettömyydestä.

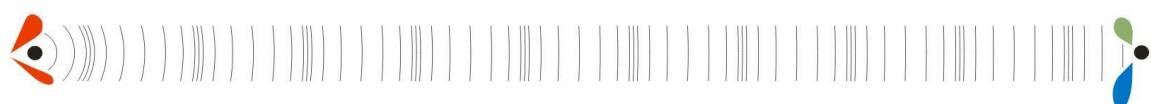
Tähän kirjaan on koottu yhteen vuoden aikana kirjoitetut esteettömyyttä käsittelevät blogijulkaisut. Kirjoittajat ovat yhteiskunnallisia vaikuttajia ja asiantuntijoita esteettömyyden saralta. Haluamme kiittää kaikkia kirjoittajia arvokkaasta panostuksestaan ja yhteistyöstä. Juuri yhteistyöhön kilpistyi myös teemavuoden slogan ”Esteettömyyttä yhdessä”. Yhdessä me kaikki voimme saada aikaan muutoksia - tänään, huomenna, yhdessä!

Helsingissä, helmikuussa 2019

Esa Kalela

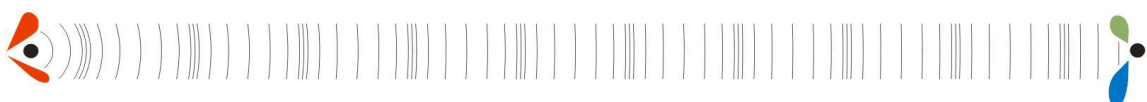
Erityisasiantuntija/teemavuoden vetäjä

Kuuloliitto ry

Sisällys

Kuuloliitto kohti esteetöntä tulevaisuutta	Jouni Aalto	4
Siirretään ääntä	Juha Nikula	7
Kuulemisen ongelmista ei-kuulokojeenkäyttäjillä	Paula Savolainen	11
Saavutettavuus on Ylelle sydämen asia	Christoffer Forssell	16
Millainen on hyvä kuulemisympäristö?	Jaana Jokitulppo	19
Kuunteluympäristö – ääniympäristön laatu ja meluntorjunta	Ari Saarinen	22
Esteettömyys musiikin ammattilaisen näkökulmasta	Kauko Saari	25
Kokemuksiani kuulokojeen käyttäjänä	Erkki Tuomioja	29
Esteettömyydestä	Tarja Halonen	31

7.3.2018

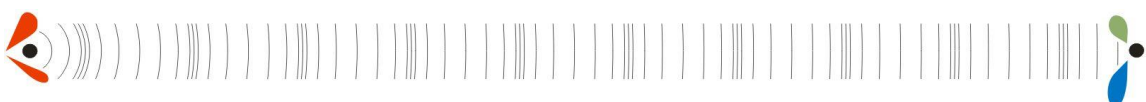
Kuuloliitto kohti esteetöntä tulevaisuutta

Jouni Aalto

Kuuloliiton liittohallituksen puheenjohtaja

Tänä vuonna vietämme esteettömyyden teemavuotta. Esteettömyys tuo ensimmäiseksi usein mieleen erilaiset liikkumiseen liittyvät esteet ja niiden poistamisen menettelyt ja välineet. Liikkumisen helpottamiseksi tehtyjä ratkaisuja näkyy erilaisina liuskoina ja rampeina sekä hissijärjestelyinä. Tämä on kaikki varsin näkyvää esteettömyyden vähentämistä ja liikkumisen esteettömyyden ymmärtäminen on sen visuaalisuuden vuoksi varsin helppoa.

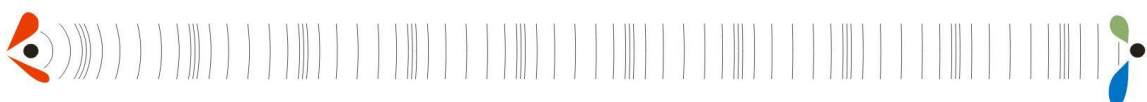

Kaikki esteettömyys ei ole kuitenkaan niin näkyvää ja helposti ymmärrettävää kuin liikkumiseen liittyvä esteettömyys. On paljon näkemisen esteettömyyteen liittyviä hankaluuksia sekä myös kuulemiseen liittyviä esteettömyysasioita, jotka ovat ikään kuin piilossa. Heikentyneen näön kanssa painiskelevien ihmisten ongelmia ei aina heti ymmärrä, kuten ei myöskään heikentyneen kuulon kanssa elävien ihmisten ongelmia. Ongelmat eivät useinkaan näy päällepäin ja niiden haitta-astetta ei heti voi tunnistaa. Siksi niiden esteettömyyden ymmärtäminenkin on kohtuullisen vaativaa.

Kuulovammaisten esteettömyys, mahdollisuus osallistua täysipainoisesti yhteiskunnan toimintaan ja toimia tasavertaisena yksilönä muiden kanssa on tärkeä tavoite Kuuloliitolle. Sen toteutumiseksi Kuuloliitto ottaa kantaa lakiehdotuksiin, tekee aloitteita ja hoitaa edunvalvontaa. Tämä on ollut aina Kuuloliiton perustoimintaa. Tänä vuonna Kuuloliitto toteuttaa erilaisia kuulemisen esteettömyyteen liittyviä tapahtumia sekä tuottaa materiaalia kuulemisen esteiden vähentämiseksi ja poistamiseksi.

Kuulemisen esteettömyyden edistäminen on jokaisen vastuulla. Kuulemista hankaloittavista asioista kärsii yhä isompi joukko ihmisiä, koska väki ikääntyy Suomessa ja kuuleminen hankaloituu iän mukana, toisilla enemmän ja toisilla vähemmän. Toisaalta myös nuoremmalla ikäpolvella on havaittu melun tuomaa kuulon alentumista, joka tuottaa samankaltaisia kuulemisen ongelmia ikääntyneiden kanssa. Sanoista alkavat konsonantit sekoittua keskenään, pienikin taustamelu saattaa tuottaa yhä enemmän kuulemisen vaikeuksia, kuulutuksista ei asemilla saa enää selvää. Nämä ovat kaikki oireita siitä, että kuulon kanssa on vaikeuksia selvitä normaalista arjesta. Apuvälineitä on onneksi olemassa ja niiden kanssa asiaa voidaan auttaa merkittävästi. Erilaisilla apuvälineillä saadaan hyviä tuloksia ja esteettömyys tulee lähemmäksi. Normaaliksi kuulemista ei kuitenkaan saada apuvälineilläkään koskaan, joten aina jää jonkinlainen esteellisyysaste.

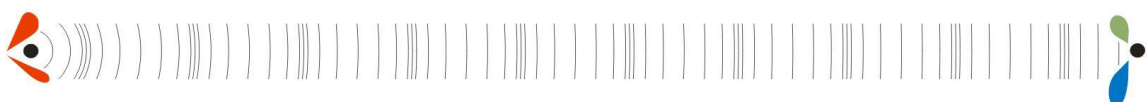
Kuulemisen esteettömyyden edistämiseksi voidaan tehdä vielä paljon asioita. Yksi keskeisimpiä on ylimääräisen melun vaimentaminen julkisilla paikoilla ja esim. ravintoloissa ja kahviloissa. Tämän päivän rakentamisen kulttuuri suosii isoja ikkunapintoja ja kovia ääntä heijastavia materiaaleja, jotka luovat kaikuvan ympäristön. Hälyäänet ovat voimakkaita ja keskustelu on normaalikuuloisillekin monesti vaikeaa. Taannoin jonnekin päin Suomea perustettiin uusi koulu, joka oli tehty hirrestä. Käyttöönoton jälkeen koulun rehtoria haastateltiin ja hän kiitti koulun erinomaista ääniympäristöä. Hälyäänet ja äänien

kaikuminen oli todella vähäistä ja opiskeluympäristönä tässä mielessä koulu oli erinomainen. Vaikka tässä tapauksessa haluttiin hengittävä rakennusmateriaali, tuli sen sivutuotteena erinomainen ääniympäristö, joka varmasti on myös oppilaiden mieleen.

Televisio-ohjelmien tekstitystä on tehty jo vuosikymmeniä. Vieläkään kaikkea ohjelmatuotantoa ei voi seurata tekstitettynä kaikilta kanavilta. Myöskään suorien ohjelmien tekstitys ei ole vielä sillä tasolla, kun sen pitäisi olla. Tekniikka menee tällä saralla kuitenkin kovaa vauhtia eteenpäin, ja olemme aika lähellä sitä ratkaisua, jossa ääntä ja kuvaa yhdistämällä saadaan suoraan tekstiä kuvaruudulle. Sekään ei tule vielä soveltumaan kaikenlaiseen ohjelmatuotantoon, mutta esim. haastatteluissa se voisi toimia. Myös erilaiset mobiililaitteet voivat olla jatkossa jonkinlaisia tekstintuottovälineitä esim. teattereissa, jolloin esityksen vuorosanoja voi seurata mobiililaitteestaan omalla kielellään. Nämä ovat siis tulevaisuutta, joka ei ole kovin kaukana.

Kuuloliitto on mukana Esteettömyysvuoden tapahtumissa ja niistä voitte lukea lisää Kuuloviestistä.

27.03.2018

Siirretään ääntä

Juha Nikula

toimitusjohtaja, yrittäjä

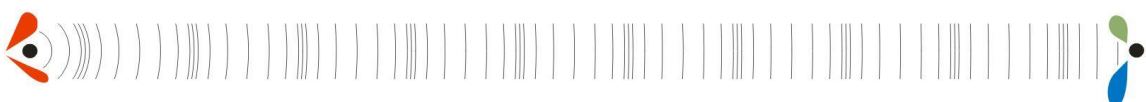
Qlu Oy

Terminä *äänensiirtojärjestelmä* on suurimmalle osalle meistä tuntematon käsite. Mitä se on?

Kuulolaitetta käyttävän henkilön mahdollisuudet saada selvää puheesta etenkin suuressa tai kaikuvassa tilassa ja meluisassa ympäristössä ovat heikot. Kuulolaitte vahvistaa kaikki ympäristön äänet, jolloin häiriöäänet peittävät kuunneltavan äänen, esimerkiksi puheen yksityiskohdat. Tällaisessa ympäristössä pitkäaikainen, keskittymistä vaativa kuuntelu on hyvin rasittavaa.

Uusimmissa kuulolaitteissa on piirteitä, joiden avulla ongelmaa pyritään ratkaisemaan käyttämällä suuntaavia mikrofoneja ja hyödyntämällä kahden samantyyppisen kuulolaitteen yhteistoimintaa siten, että saadaan toteutettua normaalisti kuulevan suuntakuuloa vastaava toiminto. Tämän lisäksi käytetään häiriöääniä ja kaikuääniä vaimentavia toimintoja. Meluisissa olosuhteissa näiden tekniikoiden ominaisuudet eivät kuitenkaan riitä edes kohtuullisten kuuntelukokemusten tuottamiseen. Nämä kuulolaitteet ovat mallistojensa huipputuotteita, myös hinnaltaan. Niiden käyttöönotto merkitsee yleensä sitä, että laitteen hankintaa ei voi rahoittaa julkisen terveydenhoitojärjestelmän kautta.

Ympäristön häiriöäänien aiheuttamat ongelmat voidaan ratkaista siirtämällä ääni teknisin keinoin suoraan äänilähteestä kuulolaitteeseen. Juuri tästä äänensiirrosta on kysymys.

Erilaisia äänensiirtojärjestelmiä

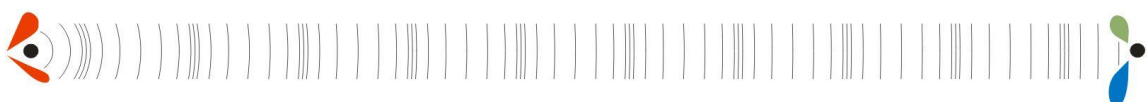
Induktiosilmukka (T-silmukka) on yleisimmin käytetty, ainoa standardoitu ja käytännössä kaikkien kuulolaitevalmistajien tukema äänensiirtojärjestelmä. Sen toiminta perustuu äänitaajuuden sähkömagneettisen kentän käyttämiseen signaalin siirtotienä.

Magneettikenttä luodaan tilaan asennetulla antennisilmukalla ja kuulolaite vastaanottaa sen sisäisen vastaanottimen avulla. Tekniikkaa on käytetty jo pitkään, se on helppokäyttöinen ja edullinen toteuttaa ja ylläpitää.

Toinen yleisesti käytetty järjestelmä perustuu infrapunasäteilyn (IR) käyttöön. Tilaan asennetaan yksi tai useampia lähettimiä ja kuulolaitetta käyttäville asiakkaille luovutetaan tilaisuuden ajaksi vastaanotin, jonka kautta välitettyä äänisignaalia voidaan kuunnella joko kuulokkeita tai kaulasilmukkaa käyttäen.

Koska IR -järjestelmissä käytetään digitaalista tiedonsiirtoa, voidaan saman järjestelmän kautta välittää useita signaaleja. Tästä syystä näitä käytetään erityisesti simultaanitulkauksessa. Ongelmana on herkkyys valolle ja se, että järjestelmille ei ole yhteistä standardia. Tilan omistajan täytyy hankkia riittävä määrä vastaanottimia, hoitaa niiden jakelu, keräys ja tekninen ylläpito mukaan lukien lataus ja/tai paristojen vaihto. Käyttäjät myös kokevat laitteiden hakemisen ja palauttamisen kiusalliseksi, leimaavaksi ja työlääksi, joten järjestelmien käyttöaste on alhainen.

Markkinoilla on myös radiotaajuuksilla toimivia järjestelmiä, joita koskevat samat huomiot kuin infrapunajärjestelmiä. Näitä käytetään erityisesti opettajan ja oppilaan välisessä kommunikoinnissa ja mm. museoiden ryhmäohjauksessa. Uusimmissa kuulolaitemalleissa käytetään myös Bluetooth-tekniikkaa, jolla ääni saadaan siirtymään langattomasti kuulolaitteen ja esimerkiksi matkapuhelimen tai mediasoittimen välillä. Markkinoille on tullut viime aikoina tilaan myös tätä tarkoitusta varten asennettua WLAN -verkkoa hyödyntäviä äänensiirtojärjestelmiä. Näiden ongelmana vielä tällä hetkellä on useimpien RF -tekniikkaa käyttävien järjestelmien tavoin signaalin siirron viive. Kuuloyhteisön kokemusten mukaan RF -järjestelmiin liittyy valitettavan paljon radiotaajuuksien ruuhkautumisesta johtuvia äänen katkeamisia ja häiriöisyyttä.

Induktiosilmukajärjestelmä on muihin tekniikoihin verrattuna ylivoimainen äänensiirron nopeudessa. Se on kilpaileviin järjestelmiin verrattuna viiveetön, mikä helpottaa oleellisesti huulion käyttöä kuulemisen tukena.

USA:ssa tehdyn selvityksen mukaan induktiosilmukoiden käyttöaste on IR- ja RF järjestelmiin verrattuna ylläkuvatuista käyttöön liittyvien ongelmien vuoksi keskimäärin kuusinkertainen, mikä kannattaa huomioida järjestelmien hankintakustannuksia arvioitaessa.

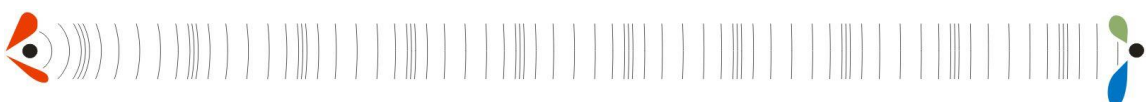
Kuulolaitemyyjää kuunneltaessa kannattaa muistaa, että silmukkaoption puuttuminen kuulokojeesta lisää kuulokojemerkin omien lisälaitteiden myyntiä. Kuulokojeen ensikäyttäjät eivät osaa pyytää silmukkatoimintoa ja usein heille ei kerrota induktiivisesta kuuntelumahdollisuudesta. On ensiarvoisen tärkeää, että kuulokojeissa säilytetään T-asento ja se aktivoidaan kuulokojeen sovituksessa.

Induktiosilmukan kaapelointia

Kuulonalenemaan liittyviä erityispiirteitä

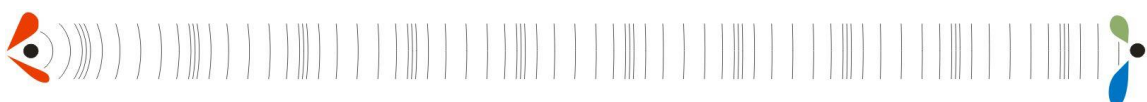
Heikentynyt kuulo merkitsee kuulon dynaamisen alueen kaventumista erityisesti korkeilla taajuuksilla. Hyvin toimivassa äänensiirtojärjestelmässä automaattinen vahvistuksen säätötoiminto (AGC) tasoittaa kuulolaitteen vastaanottaman signaalin voimakkuuden vaihteluita. Hyvin toimiva AGC-toiminto huolehtii siitä, että kuulolaitteen vastaanottaman signaalin voimakkuus on aina samantasoista, jolloin kuulolaite pystyy sovittamaan äänen

mahdollisimman hyvin käyttäjän kuulon ominaisuuksiin. Näin esimerkiksi eri puhujien äänenvoimakkuuden ja mikrofonin käyttötapojen erot eivät vaikuta merkittävästi kuuntelukokemukseen. Koska IR- ja RF- järjestelmien pääasiallinen käyttötarkoitus on simultaanitulkkaus, näissä järjestelmissä ei tyypillisesti ole samalla tavalla optimoitua AGC-toimintoa.

Palvelupisteissä induktiosilmukka on käytännössä ainoa toimiva äänensiirtotekniikka. Oikein asennettu palvelupistesilmukka tarjoaa erinomaisen avun meluisissa palvelupisteissä ja luottamuksellisuutta edellyttävissä keskusteluissa. Silmukkasignaali voidaan rajata halutulle alueelle tehokkaammin kuin akustinen ääni, jolloin myös luottamuksellinen keskustelu voidaan käydä rauhallisessa ilmapiirissä ääntä korottamatta.

Hyvin toimivat äänensiirtojärjestelmät lisäävät merkittävästi kuulokojeen käyttäjän toimintamahdollisuuksia ja yhdenvertaisuutta.

15.05.2018

Kuuloesteettömyyden toteuttaminen tapahtumissa on tulevaisuudessa kilpailuetu

Paula Savolainen

Toimitusjohtaja

SaltemVox Oy

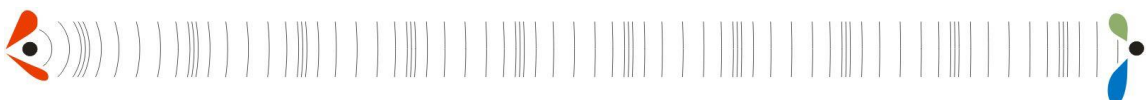
Esteettömyyden huomiointi tapahtumissa vaihtelee, mutta valitettavan usein esteettömyys jää lapsipuolen asemaan. Esteettömyyden huomiointi voi olla olematonta tai esteettömyys jää tilaan johtavan, pyörätuolille sopivan, kulkureitin rakentamiseen.

Esteettömyyden huomioiminen on kuitenkin osa hyvää asiakaspalvelua ja väestön vanhetessa yhä useampi osallistuja hyötyy esteettömyyden toteuttamisesta. Lisäksi kyseessä on lakisääteinen velvollisuus, joka tapahtuman järjestäjän tulee huomioida.

Kuuloesteettömyys huomioitu huonosti

Tapahtuma ei muutu esteettömäksi huomioimalla vain liikuntaesteiset, sillä esteettömyyden toteuttaminen kattaa muutakin kuin vain liikkumisen helpottamisen. Yksi heikoimmin huomioitu esteettömyyden osa-alue on kuuloesteettömyys.

Kuuloesteettömyyden huomioiminen tapahtumissa on puhtaasti numeroiden valossa merkittävä osallistujien kokemukseen vaikuttava tekijä, sillä kuulon alenemasta kärsivien

henkilöiden määrä Suomessa on työikäisistä vähintään 10% ja 65-vuotiaista jo noin kolmannes. Kuulolaitetta käyttää hieman alle 2% väestöstä. Samanaikaisesti entistä nuoremmat altistuvat suosituksia suuremmille äänenvoimakkuuksille, jonka seurauksena kuulovamman todennäköisyys kasvaa.[1] Luvut ovat vertailukelpoisia kansainvälisten lukujen kanssa, sillä esimerkiksi eteläkorealaisista arvioidaan noin 23% omaavan jonkinasteisen kuulovamman.[2]

Kuulovammasta kärsivien nuorten ja nuorten aikuisten suhteellinen osuus on kasvussa, todennäköisesti älykännykällä tai vastaavalla laitteella tapahtuvan kuuntelun vuoksi.[3] Liian suuren kuunteluvoimakkuuden käyttö vaikuttaa olevan tavallisinta hälyisässä ympäristössä, jolloin kuunteleminen erityisesti nappikuulokkeilla edellyttää suurempaa voimakkuutta.

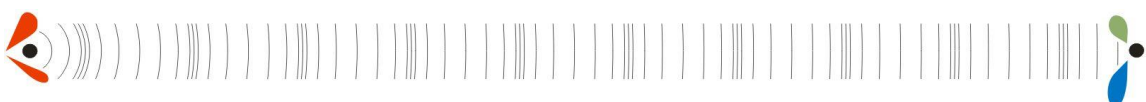
Kuulo-ongelmaisten lisäksi tapahtumien osallistujista yhä suurempi osa kuuntelee itselleen vierasta kieltä. Englannin kielen käyttö valtaa tilaa ja Suomen kansainvälistyminen jatkuu. Oli kyseessä suomi tai jokin muu kieli, niin puheen ymmärtäminen heikkenee rajusti, jos itselleen vieraan kielen sanoja ei kuule kunnolla.

Koska kuulemisen ongelmista kärsivien osuus tapahtumiin osallistujista on kasvussa, kuuloesteettömyys tulee jatkossa olemaan entistä merkittävämmässä roolissa tapahtumien onnistumisessa. Yhä useampi tapahtuman osallistuja hyötyy kuuloesteettömyydestä, mikä näkyy suoraan parantuneena asiakaskokemuksena.

Kuuloesteettömyyden huomioiminen tapahtumissa on kuitenkin yllättävän harvinaista, vaikka kuulo-ongelmaisten ja parempien kuunteluolosuhteita tarvitsevien määrä on suuri ja kasvussa.

Miksi kuuloesteettömyyttä ei huomioida tapahtumien suunnittelussa?

Tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa kuuloesteettömyys jää vähälle huomiolle muun muassa siksi, että kuulon alenema on näkymätön vamma. Pyörätuoli tai opaskoira ovat sivullisen helposti ymmärrettävissä olevia merkkejä normaalista poikkeavasta suorituskyvystä, mutta kuulon alenema ei näy ulospäin. Kuulon alenemasta kärsivien henkilöiden ainoa ulospäin näkyvä merkki on mahdollinen kuulolaite, joka sekin on varsin huomaamaton laite. Monella kuulon alenemasta kärsivällä ei ole kuulolaitettakaan.

Kuuloesteettömyyden jääminen huomioimatta johtuu usein tiedon puutteesta. Joissain tapauksissa tilanne on seurausta tapahtuman järjestäjän tietoisesta tai tiedostamattomasta piittaamattomuudesta, mutta käsitykseni mukaan piittaamattomuudesta johtuva laiminlyönti on harvinaista. Monessa tapauksessa kuuloesteettömyyden jättäminen huomiotta on seurausta oletamiin perustuvasta, virheellisestä ajattelumallista.

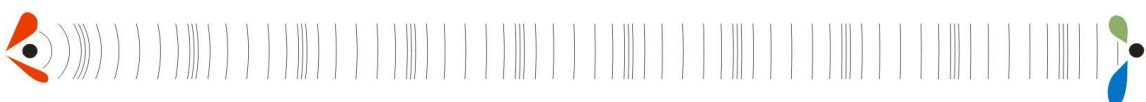
Olen keskustellut kuulemiseen liittyvistä ongelmista useiden tapahtumien omistajien ja tuottajien kanssa. Tavallinen perustelu on se, että *"kukaan ei ole kysynyt"* kuuloesteettömyyden perään. Tuossa ajattelumallissa on kuitenkin ongelmana se, että tuskin kukaan kuulo-ongelmista kärsivä ottaa asiakseen kysyä tapahtuman järjestäjältä joka kerta erikseen ennen tapahtumaa, että mitenhän kuuloesteettömyys on tällä kertaa järjestetty ja voisinko olla varma, että nyt olisi mahdollisuus keskittyä tapahtumaan ilman, että olisi pinnisteltävä kuulemisen kanssa.

Toinen hämmästyttävän usein saamani vastaus on *"Ei meidän tapahtumissamme käy kuulo-ongelmista kärsiviä ihmisiä. Kukaan ei ole valittanut."* Tuo perustelu perustuu oletukseen, että osallistujat antavat palautetta, mutta suomalaisen mentaliteetin omaava osallistujalla on korkea kynnyks valittaa tapahtuman järjestäjälle puutteellisesta kuuluvuudesta. Tavallisempaa on kärsiä hiljaisesti ja vältellä vastaavia tapahtumia ja tilanteita.

Valitettavasti harva kuulo-ongelmista kärsivä siis reklamoi tilanteesta, jos tapahtuman opastuksen tai ohjelman ääni ei kuulu kunnolla. Tapahtumaan osallistuva henkilö vain jälkikäteen toteaa asian hoitamattomaksi, valittaa asiasta lähipiirilleen ja valikoi tilaisuuksia, joihin osallistuu.

Kuuloesteettömyys on lakisääteistä ja lisäksi selvä kilpailuetu

Sen lisäksi, että huonosti kuulevien asiakkaiden palveleminen on hyvää asiakaspalvelua, on se myös lakisääteistä. Kaksi eniten vaikuttavaa lakia ovat asetus rakennusten esteettömyydestä ja yhdenvertaisuuslaki. Lait lähestyvät asiaa hieman eri näkökulmista, mutta kokonaisuudessaan ne kattavat lähes kaikki tapahtumat ja velvoittavat sekä tilojen omistajia että tapahtumien järjestäjiä.

Asetus rakennusten esteettömyydestä mainitsee, pykälässä 12, että *Jos katsomossa, auditoriossa, juhla-, kokous- tai ravintolasalissa, opetustilassa tai muussa vastaavassa kokoontumistilassa tai yleisön palvelutilassa on äänentoistojärjestelmä, siinä on oltava induktiosilmukka tai muu vastaava äänensiirtojärjestelmä.* Vastaavasti yhdenvertaisuuslain pykälä 15 edellyttää, että tavaroiden tai palvelujen tarjoajan on tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta esimerkiksi kuulon alenemasta kärsivä henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa saada yleisesti tarjolla olevia tavaroita ja palveluita.

Pelkkä induktiosilmukan asennus auditorioon ei toteuta kuuloesteettömyyttä, jos puolet tapahtumasta on ravintola- ja aulatiloissa. Induktiosilmukka on monissa tilanteissa paras ratkaisu kuulolaitteiden käyttäjien palvelemiseen kiinteissä palvelupisteissä, mutta uusien äänensiirtojärjestelmäratkaisuiden avulla kuuloesteettömyys voidaan toteuttaa myös muunneltavissa tiloissa ja ulkotiloissa. Osalla uusista ratkaisuista voidaan kustannustehokkaasti palvella kaikkia, jotka tarvitsevat kuulemiseen tukea, siis myös itselleen vierasta kieltä kuuntelevia.

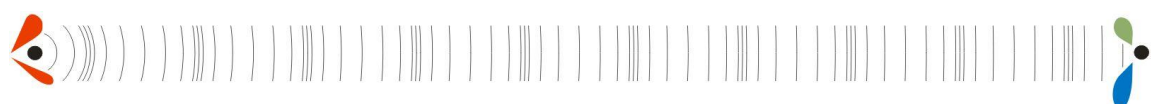
Mitä siis pitäisi tehdä?

Merkittävä askel kuuloesteettömyyden toteuttamiseksi on tapahtuman yleisen akustiikan ja ääniympäristön parantaminen. Hyvä akustiikka ja tapahtumien järjestäminen tiloissa, jotka eivät ole liian hälyisiä, ovat kaikkien osallistujien kannalta hyvä asia.

Akustiikka kuntoon, hälyn määrä vähäiseksi ja sopivan äänensiirtojärjestelmän käyttöönotto ovat toimenpidekokonaisuus, jolla kuuloesteettömyys on toteutettavissa. Nuo toimenpiteet parantavat kaikkien osallistujien mahdollisuuksia kuulla tapahtuman äänet, mikä parantaa yleistä asiakaskokemusta.

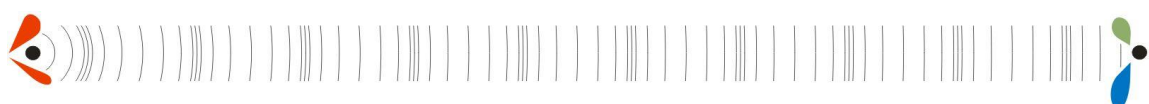
Kuulo-ongelmien yleistyminen kasvattaa nopeasti kuuloesteettömyydestä hyötyvää asiakasjoukkoa. Yhä useamman tilojen omistajan ja tapahtumien järjestäjän kannattaa liiketaloudellisista syistä huolehtia kuuloesteettömyyden toteuttamisesta.

[1] Total leisure noise exposure and its association with hearing loss among adolescents, 2015.

[2] The prevalence of hearing loss in South Korea: Data from a population-based study, 2015.

[3] Daily music exposure dose and hearing problems using personal listening devices in adolescents and young adults: a systematic review, 2016.

13.06.2018

Saavutettavuus on Ylelle sydämen asia

Christoffer Forssell

päällikkö, Yle Kääntäminen ja versiointi

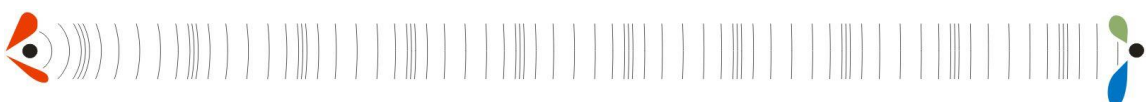
pj., Ylen saavutettavuusverkosto

Kuva: Ilmari Fabritius

Yle tuottaa paljon erilaisia sisältöjä radioon, telkkariin ja verkkoon. Jotta Yle voisi tehtävänsä mukaisesti palvella jokaista suomalaista, on sisällöt tehtävä mahdollisimman esteettömiksi myös niille ihmisille, joilla on esimerkiksi kuulon tai näön alenema. Sisältöjemme mahdollisimman hyvä saavutettavuus onkin meille yleläisille sydämen asia ja itsestään selvä tavoite.

Ylen pyrkimyksenä on tekstittää kaikki tv-ohjelmat, olivat ne sitten ulkomaisia tai kotimaisia. Vieraskieliset ohjelmat käännetäänkin kaikista maailman kielistä suomeksi ja usein myös ruotsiksi, mutta lisäksi – ja tätä eivät kaikki katsojat vielääkään tiedä – suomenkieliset ohjelmat tekstitetään suomeksi ja ruotsinkieliset ruotsiksi.

Suomessa on yli 700 000 heikkokuuloista ja kuuroa, jotka tarvitsevat tv-tekstitystä voidakseen kuluttaa Ylen tv-sisältöjä. Kotimaisten ohjelmien tekstityksestä hyötyvät lisäksi mm. kieltä opiskelevat, maahanmuuttajat sekä vaikkapa pienten lasten vanhemmat, jotka eivät halua iltaisin huudattaa telkkaria.

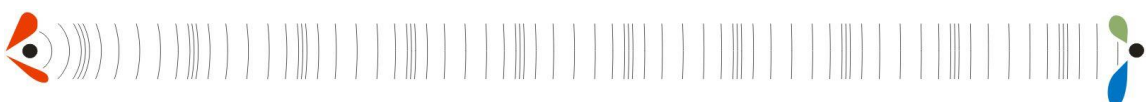
Tutkimusten mukaan jopa 70% suomalaisten päivittäisestä lukemisesta tekstistä koostuu tv-tekstityksistä. Ylen tekstitysten valtava päivittäinen yleisö asettaa jo itsessään tekstityksille melkoiset laatuodotukset, eikä tv-ohjelmien tekstittäminen ole aivan niin yksinkertaista kuin joskus luullaan. Monen asian on onnistuttava ennen kuin katsoja saa tekstitetyn ohjelman vastaanottimeensa, tietokoneensa ruudulle tai kännykkäänsä.

Ajoittain saamme palautetta, jossa kysytään “nukkuuko Ylen tekstittäjä kun tekstitys puuttuu?”. Mutta tekstitysongelmat johtuvat melkein poikkeuksetta joko vastaanottimen vääristä asetuksista, kaapelioperaattorin virheestä tai muusta teknisestä ongelmasta. Joskus toki Ylessäkin sattuu kömmähdyksiä, ihmisiä kun me yleläisetkin olemme.

Tekstittäjämme suhtautuvat työhönsä kunnianhimoisesti. Uskallan jopa väittää, että palveluksessanne ovat Suomen parhaat tekstittäjät ja kääntäjät. Laadukas tekstitys ei synny sormia napsauttamalla. Esimerkiksi pitkän elokuvan laadukas tekstittäminen voi viedä yli viikon työaika. Toisaalta ajankohtaisohjelmaa tekstitetään tarpeen vaatiessa hyvinkin nopeasti ryhmätyönä.

Tekstittäjä aloittaa työnsä ohjelmassa käytävän dialogin purkamisella tekstiksi. Tämä on usein nopein ja helpoin työvaihe. Kun puhe on purettu tekstiksi, alkaa haastavampi vaihe, jossa teksti tiivistetään luettavampaan muotoon. Ilman tiivistämistä tekstitys saattaisi vilistä ruudussa niin nopeasti, että harva ehtisi sitä lukea. Tiivistämisen, kaksirivisiin repliikkeihin jakamisen, puhujien mukaan värittämisen ja äänimaiseman kuvailun jälkeen tekstitys pitää vielä ajastaa täsmäämään puheen ja äänen kanssa. Työhön sisältyy siis useita vaiheita, joihin vielä tänä päivänä liittyy tekniikan lisäksi paljon käsityötä.

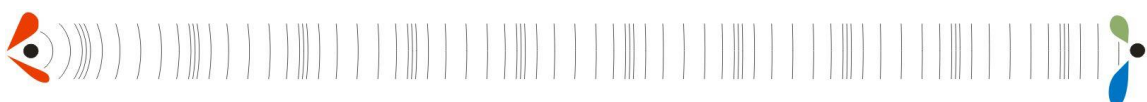
Tästä pääsemmekin tärkeään kysymykseen: millainen tv-tekstitys lisää oikeasti ohjelman saavutettavuutta? Suomessa ja muissa pohjoismaissa on totuttu laadukkaisiin tv-tekstityksiin, kun taas esim. Keski-Euroopassa katsojia on vuosikymmenien ajan altistettu huonolaatuisille tekstityksille. Tekstitys voi esimerkiksi vilistä aivan liian nopeasti katsojien silmien ohitse, tai tekstityksissä on paljon asiavirheitä. Huonolaatuisilla tekstityksillä tv-kanava kenties täyttää laissa säädetyt velvoitteensa, mutta todellisuudessa tällaiset tekstitykset eivät juuri palvele katsojaa. Me Ylessä lähestymme asiaa laajemmin kuin pelkästään muodollisen velvoitteen täyttämisenä. Haluamme jatkossakin tarjota katsojillemme laadukkaita tv-tekstityksiä.

Tällä hetkellä kaikki etukäteen valmistuvat ohjelmat tekstitetään. Päivittäisistä suorista lähetyksistä tekstitämme iltapäivän ja illan suomenkieliset uutislähetykset, ja tekstityksen kannalta haastavimmat ohjelmat, kuten suorat keskusteluohjelmat, tekstitetään seuraavan päivän uusintaan sekä tietysti Areenaan.

Tarjoaako Yle tulevaisuudessa kaikkein haastavimpiin tv-lähetyksiin myös suoratekstityksiä? Entä tekeekö tulevaisuuden tekniikka mahdolliseksi tekstittää tv-ohjelmia vaikkapa englanniksi, venäjäksi tai arabiaksi? Toivottavasti!

Keinoäly ja automaattinen puheentunnistus muuttavat parhaillaan mediamaailmaa ennennäkemättömällä tavalla ja uudet teknologiat tuovat alalle myös uusia mahdollisuuksia tuottaa saavutettavuutta lisääviä palveluita. Yle haluaa toimia tämän kehityksen veturina.

18.06.2018

Millainen on hyvä kuulemisympäristö?

Jaana Jokitulppo

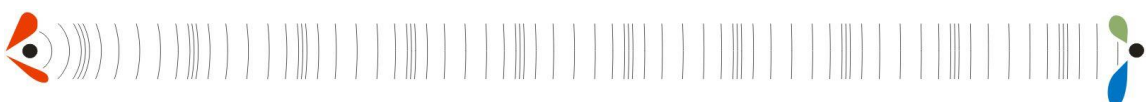
FT, suunnittelupäällikkö

A-Insinöörit, Akustiikka

www.ains.fi

Hyvä kuunteluympäristö puheakustiikan kannalta mahdollistaa riittävän hyvän puheen erottuvuuden ja puhumisen helppouden. Musiikkitiloissa vuorostaan hyvä kuulemisympäristö mahdollistaa elämyksellisyyden ja musiikin nautittavuuden. Hyvä kuunteluympäristö on myös viihtyisä ja tukee toimintaa.

Melu vaikuttaa terveyteen moni eri tavoin. Kuulovaikutusten ohella, melu vaikuttaa mm. verenpaineeseen, uneen, keskittymiskykyyn ja oppimiseen. Melu häiritsee, rasittaa sekä lisää yleistä väsymystä. Kun puheäänet jatkuvasti peittyvät esimerkiksi liiallisen taustamelun ja kaikuisuuden vuoksi, joutuu henkilö pinnistelemaan erottaakseen puheen, mikä rasittaa ja aiheuttaa uupumusta. Toisaalta toisten ihmisten voimakas puhe taustameluna avotoimistossa vaikuttaa työn tekemiseen, koska aivot tarttuvat puheeseen tahtomattaan. Tämä lisää työn keskeytymistä, hidastumista ja ennen kaikkea vaikuttaa työn valmistumiseen ja johtaa herkästi keskittymistä vaativan työn tekemiseen muuhun ajankohtaan tai paikkaan kuin omassa työpisteessä ja esim. ylitöihin. Tällä on voi olla keskeinen merkitys stressin syntymiseen ja työtehokkuuden alenemiseen.

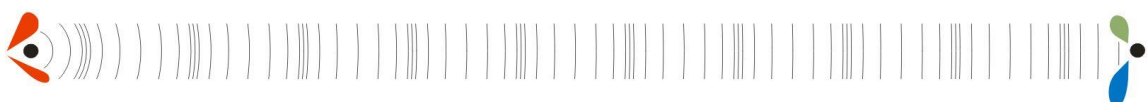

Ääni on myös työväline. Äänenkäytön ammattilaisille kuten opettajille, päiväkodin työntekijöille, näyttelijöille, laulajille jne. ympäristön melu lisää äänenvoimistamisen tarvetta, mikä yhdessä epätarkoituksenmukaisen ääniympäristön kanssa altistaa erilaisille äänenkäyttöön liittyville häiriöille, kuten äänen väsymiseen, petttämiseen ja käheytymiseen ja pysyvämmille vaikutuksille kuten äänihuulikyhmälle. Ääni voi myös kadota kokonaan tilapäisesti tai pitemmäksi aikajaksoksi, jolloin puheen ammattilainen on käytännössä työkyvytön.

Hyvät ääniympäristöt ovat tarkoituksenmukaisia

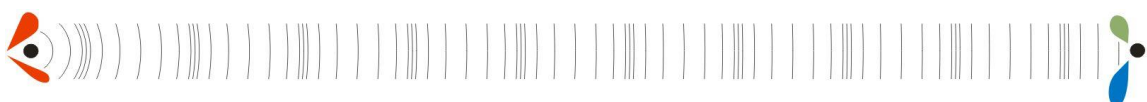
Miten hyvä ja tarkoituksenmukainen ääniympäristö on saavutettavissa? Yksinkertainen vastaus on hyvällä suunnittelulla ja yhteistyöllä. Ääniteknisen suunnittelun nivominen riittävän ajoissa mukaan rakennushankkeeseen on avain toimivaan lopputulokseen. Akustiikkasuunnittelu on oma erikoissuunnittelualansa, joka liittyy kaikkiin suunnittelualoihin (arkkitehti-, rakenne ja LVIS-suunnittelu). Tilojen käyttäjien kuuleminen on olennainen osa toiminnan määrittelyä ja suunnittelun lähtötietoja. Myös rakentamisen aikainen valvonta ja ohjeistus sekä yhteistyö valvojan kanssa on tärkeää. Vaikka suunnitelmat olisivat kuinka hyvät, toteutus ratkaisee onnistuneen lopputuloksen.

Ääniympäristön suunnittelussa voidaan käyttää apuvälineinä erilaisia mallinnuslaskelmia ja laskentatyökaluja. Eri vaihtoehtojilla voidaan tutkia esim. sitä, minne tarvitaan joko ääntä vaimentavaa tai heijastavaa pintaa, jotta puhe sekä kuuluu että erottuu hyvin. Samalla voidaan vertailla eri materiaalivaihtoehtoja ja selvittää, mikä materiaali soveltuu tilaan parhaiten, kuinka paljon ja minne pinnoille sitä tulisi sijoittaa sekä miten materiaali kestää kulutusta ja ympäristön olosuhteita. Ylimääräistä taustamelua voidaan torjua suunnittelemalla sekä rakenteellisia ratkaisuja (riittävä ääneneristys, tärinävaimennus) että valitsemalla sopivia vähämeluisia laitteita (esim. ilmanvaihtokoneet, pumpput, puhaltimet). Suunnitelmista voidaan mm. tarkistaa ja arvioida äänenvaimentimien tarvetta, sijaintia ja ääniteknistä suorituskykyä. Apuna akustiikkasuunnittelijan työssä toimivat myös erilaiset mittaukset ja selvitykset (esim. ääneneristävyys- ja melumittaukset), jotka antavat tärkeää lisätietoa mm. rakenteiden toimivuudesta, mahdollisista äänenvuotokohdista ja melun voimakkuudesta. Näiden selvitysten perusteella suunnitellaan sitten tarvittavat korjaustoimenpiteet.

Kaikilla on oikeus hyvään ääniympäristöön

Toimivista kommunikaatio-olosuhteista ja häiriöttömyydestä hyötyvät kaikki tilojen käyttäjät iästä ja kuulokyvystä riippumatta. Yhä enemmän hyvän kuulemisympäristön tulisi mahdollistaa vuorovaikutteisen kommunikointitavan, tilojen monikäyttöisyyden ja joustavuuden. Tämä koskee niin oppimis- kuin työympäristöjä. Esteetön kuuleminen on kaikkien oikeus. Se takaa tasapuolisen mahdollisuuden vuorovaikutukseen ja sosiaaliseen toimintaan. Jokaisella on oikeus kuulla ja tulla kuulluksi. Jokaisella on oikeus myös tehdä työtään esteettä ilman että terveys vaarantuu.

12.09.2018

Kuunteluympäristö – ääniympäristön laatu ja meluntorjunta

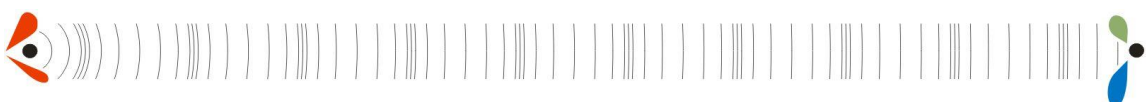
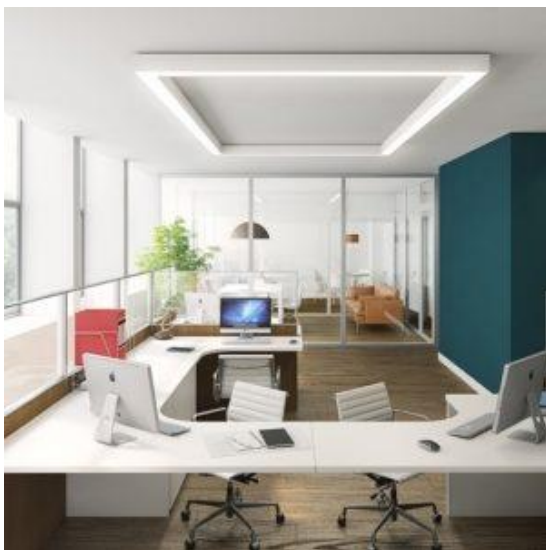
Ari Saarinen

Ympäristöneuvos

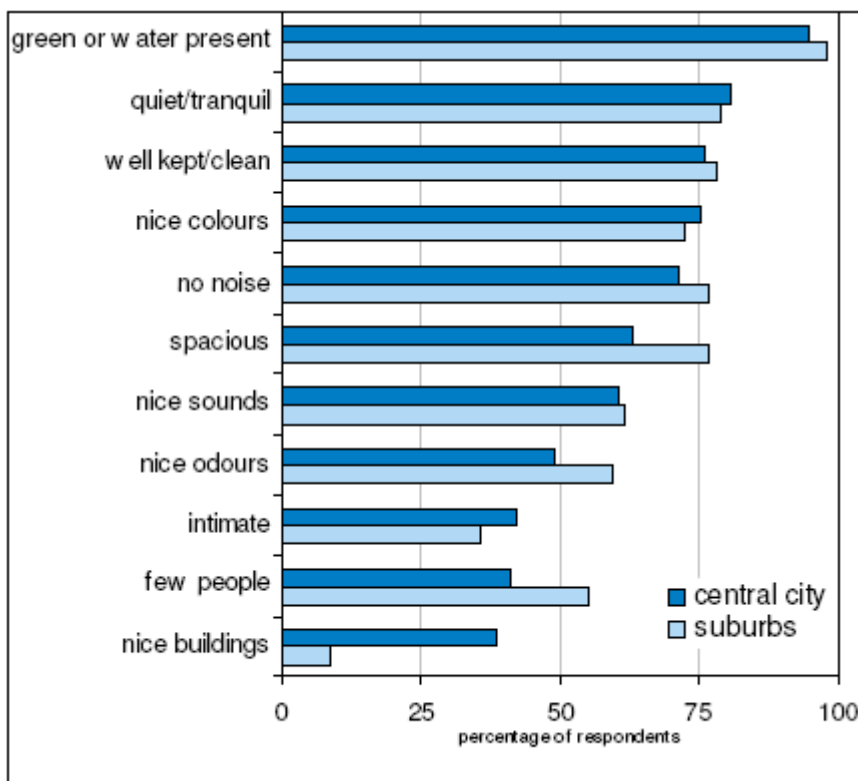
Ympäristöministeriö

www.ym.fi

Elinympäristön laatu riippuu näkymistä, tuoksuista, turvallisuudesta, puhtaudesta sekä – ääniympäristöstä. Ääniympäristöön vaikuttaminen on ollut ja on meluntorjuntakeskeistä. Menettely on perusteltu terveyden ja viihtyisyyden kannalta. Hyvä ääniympäristö on kuitenkin muutakin kuin meluton. Ääniympäristö välittää informaatiota, tuottaa elämyksiä sekä vaikuttaa tilan hahmottamiseen ja siellä suunnistamiseen. Haitallinen melu on osoitus ympäristön pilaantumisesta. Hyvällä ääniympäristöllä puolestaan edistetään sitä toimintaa, mihin tila on tarkoitettu ja rakennetun ympäristön soveltuvuutta kaikille.

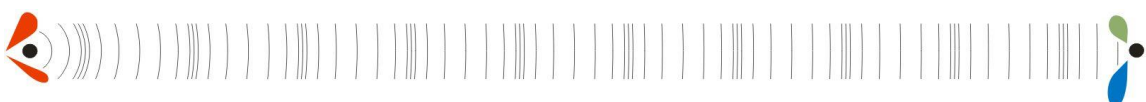

Äänenlaatu on tärkeää mm. konserttisaleissa, sekä soittimien ja äänentoistolaitteiden valmistuksessa. Myös teollisten tuotteiden, kuten ajoneuvojen ja koneiden, äänenlaadun suunnittelussa sovelletaan pitkälle kehitettyjä menetelmiä. Julkisten tilojen suunnittelussa ääniympäristön laatu on jäänyt vähäisemmälle huomiolle, vaikka siinä olisi mahdollista hyödyntää osin samoja periaatteita ja keinoja kuin muussakin akustisessa suunnittelussa. Hyvään ääniympäristöön pyrkivä rakennetun ympäristön suunnittelu poikkeaa meluntorjunnasta, jossa lähtökohtana on melun vähentäminen ohjearvojen mukaisesti. Laadukkaassa ääniympäristössä pyritään vahvistamaan ääniympäristön toivottuja ääniä ja heikentämään ei-toivottuja.

Elinympäristön laadun osatekijöitä ja niiden arvostusta on selvitetty mm. Hollannin kaupunkikeskustoissa ja esikaupunkialueilla tehdyssä tutkimuksessa (kuva). Yli puolet vastanneista piti ääniympäristön hiljaisuutta, meluttomuutta tai siihen kuuluvia miellyttäviä ääniä tärkeänä osana alueen laatua.

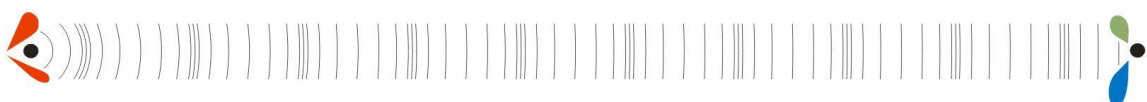
Hyvä ääniympäristö koetaan tärkeäksi erityisesti julkisissa ulkotiloissa, kuten puistoissa, aukioilla, kävelykaduilla, sisäpihoilla, ulkoliikuntapaikoilla ja uimarannoilla.

Ääniympäristön laatuun on kiinnitetty lainsäädännössä aikaisempaa enemmän huomiota. Ääniympäristö on huomioitava esimerkiksi ympäristön yleistä virkistyskäyttöä suunniteltaessa ja mahdollisuutena kiinteistön käyttötarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen. Tilojen ääneneristyksen ja meluntorjunnan lisäksi myös tilojen, sekä piha- ja oleskelualueiden ääniolosuhteille on annettu vähimmäisvaatimuksia.

Esteitä ääniympäristön laadun tarkoituksenmukaiseen huomioon ottamiselle yhdyskuntasuunnittelussa ovat ohjeistuksen ja luokituksen puute sekä yhtenäisten tavoitearvojen määrittelyn vaikeus erilaisille tiloille. Ääniympäristön laadun suunnittelu- ja mitoitusmenettelyjä tulisi kehittää ja sisällyttää ne osaksi muuta yhdyskuntasuunnittelua. Miellyttävä ja kiinnostava ääniympäristö palvelee monia yhdyskuntasuunnittelun tavoitteita, esimerkiksi virkistystä, liikuntaa, sosiaalista vuorovaikutusta ja kulttuuria. Akustiseen laatuun perustuva suunnittelu tulisi nähdä täydentävänä perinteisen meluntorjuntasuunnittelun lisänä.

Julkisten tilojen käyttäjiä on paljon ja käyttäjillä on erilaisia tarpeita. Tilojen korkean hinnan vuoksi niiden toimivuuteen ja täysimääräiseen hyödyntämiseen panostaminen on myös taloudellisessa mielessä perusteltua. Hyvä ääniympäristön laatu lisää ympäristön esteettisyyttä, esteettömyyttä ja monikäyttöisyyttä, edistää ihmisten terveyttä ja hyvinvointia sekä parantaa elämänlaatua myös välillisesti, ihmisten lisätessä liikkumistaan viihtyisässä ympäristössä.

7.11.2018

Esteettömyys musiikin ammattilaisen näkökulmasta

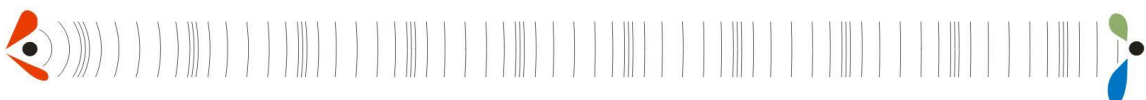

Kauko Saari

Muusikko

Kauko Saaren ammattiura muusikkona alkoi vuonna 1956 Risulahden lavan juhannustansseissa ja loppui lehtorina 1995. Ura opettajana hänellä alkoi Oulunkylän yhteiskoulussa 1963 sekä useissa kouluissa aiheena vapaaehtoinen musiikki. 1972 perustettiin Seija ja Klaus Järvisien ja muutaman muun kanssa Oulunkylä Pop/Jazz musiikki-opisto = nykyinen Pop/Jazz Konservatorio. 1975 Saari alkoi opettaa Sibelius-Akatemian koulumusiikkiosastolla. Samoihin aikoihin alkoi musiikkiterapian opetus Helsingin sairaanhoito-oppilaitoksessa.

– Olen siitä onnellinen, että olen saanut tehdä työnä sitä mitä muuten olisin harrastanut! Tinnitus jäi pysyväksi 1991 ja soitto ja opetus loppuivat siihen. Onnellisen sattuman kautta korvalääkäri Eero Akaan-Penttilä tutustutti minut silloisen Kuulonhuoltoliitto ry:n työntekijöihin. 1998 sain ennakkotapauksena tapaturmaeläkkeen tinnituksesta johtuen.

Pyysivät Kuuloliitosta ottamaan kantaa esteettömyysasiaan musiikin ammattilaisen ja tinnittäjän näkövinkkelistä. Kommunikointi huonokuuloisen ja tinnittäjien kanssa on monissa tilanteissa hankalaa ja joissain lähes mahdotonta – riippuen tietty vamman vaikeusasteesta tai sen häiritsevyydestä. Myös tilan koko, tilavuus, häly, kaikuisuus, pulinat tai taustamusiikki vaikuttavat asiaan. Ilmaiseeko puhuja asian selkeästi artikuloiden, silmiin katsoen, vai päätään sinne sun tänne kääntäen jne..

Entäs onko musiikki melua? ON, silloin kun se aiheuttaa fyysisiä seurauksia.

Entisenä musiikin ammattilaisena tunnen paljon musiikkialan vaikuttajia, joiden myötä oli mahdollista tehdä ns. melutyötä sähköisesti vahvistetuissa konserteissa ja festivaaleilla. Koska olen erilainen nuori, haluan mietiskellä asioiden laatua ja seurauksia hiukan syvemmin. Aloitetaan kääntämällä se kuuluisa ”ämpäri” nurinpäin ja katsotaan mitä kaikkea on piilossa miksi ja miten...

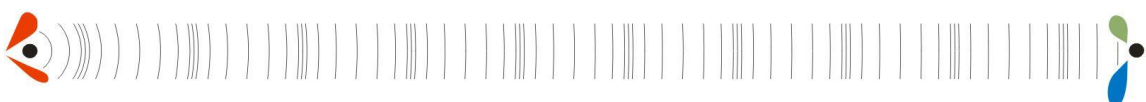
Miten nämä liittyvät esteettömyyteen? Otanpa ensin pari kuvaavaa esimerkkiä:

1) Tila: iso tai pieni, korkea vai matala, kovia vai pehmeitä pintoja jne..

2) Minkälaiseen tarkoitukseen tila on alun perin suunniteltu tai tehty

– Jo lopettaneen Elannon maitokaupasta on pieneen tilaan tehty kampaamo, karaokebaari, juottola tai jopa live-musiikkikuppila!

– Jäähallit on tehty jääkiekkoa varten eikä suinkaan konserttipaikaksi sähköisesti vahvistetulle musiikille!

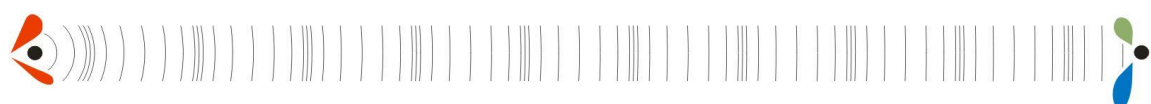
3) Akustiikka, on meille kaikille ehkäpä tärkein asia monellakin tavalla. Tapahtumien äänet kuullaan joko akustisesti tai kaiuttimista. Kaikuisissa tiloissa äänet tulevat lavalta suoraan sekä viiveellä seinistä, lattiaista, katosta, ikkunoista tai muista kovista pinnoista, jotka sitten puuroutuvat äänten ”sekametalisopaksi”.

Edellä mainitusta kolmesta kohdasta herääkin monia kysymyksiä: Miksi maassamme ei ole ensimmäistäkään sisä- tai ulkotilaa, jotka olisi suunniteltu sähköisesti vahvistetulle musiikille? Rahastahan se ei ole kiinni. Pelkästään yksi iso viikonlopputapahtuma jättää suoraan + välillisesti kunnalle 2-4 miljoonaa riihikuivaa euroa. Tapahtumia on kesän jokaisena viikonloppuna ja ne antavat 2-3 päivän aikana monelle (sadoille) työtä. Tapahtuma-alueella nakki-, pizza-, olut- ja muut kojut tekevät hyvää tiliä. Hotellit ovat loppuun varattuja, lähikaupat tekevät joulumyyntiä vastaavat tilit. Taksit pörräävät, kunta ja verottaja saavat jokaisesta tapahtumaan liittyvästä pienestäkin ostosta omat kymmenykset.

Miten tämä kaikki liittyy esteettömyyteen?

NO, ensin haukutaan muusikot ja ”kuuroa” miksaajaa osaamattomuudesta säätää musiikki hiljaiselle! Osaamattomuudesta ei todellakaan ole kyse vaan vallitsevista olosuhteista. Suuret ja kansanväliset ohjelmatoimistot ovat kaupallisia liikeyrityksiä, jotka välittävät ja ehdottavat esiintyjä eri tilaisuuksiin. Tässä kohtaan astuu mukaan ”sattuma”, kun myydään jotain huippuorkesteria/laulajaa tilaisuuksien järjestäjille (jotka myös tekee bisnestä). Onko sinä päivänä käypiä tiloja käytettävissä? Vai pitääkö sovittaa bändi epäsojivaankin paikkaan, jossa kaikki kärsivät enemmän tai vähemmän – haluan säilyttää osa-vastuuta myös konserttien järjestäjille.

Seuraava esimerkki (jäähalli) kuvaa hyvin miten tapahtuma/konsertti puristetaan aikataulullisesti varattujen toimintojen joukkoon: Jäähallit: Klo 12.00 peitetään ja eristetään jää, klo 14.00 rekka pääsee ajamaan hallille. Trukit siirtävät raskaan kaluston sisään. Ensin rakennetaan lava, jonka päälle valot ym. tarvittava rekvisiitta. Miksaajalle tehdään omat tilat n. 20 – 30 metrin etäisyydelle lavasta, kaapeleiden veto- ja näiden suojaus, klo 16 alkaa soittimien roudaus, klo 17 voi hyvässä lykyssä jo testata soittimia ja klo 18 voidaan tehdä TYHJÄSSÄ salissa pikainen bändin ja solistin yhteisharjoitus, jossa miksaaja säätää soundit ja äänenvolyymit kohdilleen. Ovet avataan yleisölle klo 18.30 –

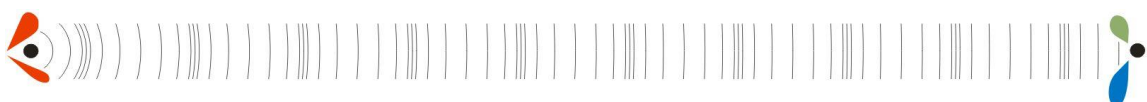
19.00. Iltamissa talo onkin loppuunmyyty! Pelkästään ihmismassa tuottaa n. 80 – 90 dB:n taustakohinan ja näin miksaaja joutuukin ”lennossa” säätämään säädöt uusiksi. On helppoa moittia bändejä, ja ennen kaikkea miksaajia, jotka joutuvat työskentelemään tilassa joissa pitää olla ”fakiiri” jotta saisi edes jollain lailla yleisön viihtymään.

Jokaisessa tapahtumassa ON kuulonsuojaimia saatavana, jos omat ”unohtuivat” kotiin! Asumisterveysohjeistuksessa (1.5.2003) on meluosiossa mainittu: jos tapahtuman LAeq ylittää 85 dB 8 tunnille tasoitettuna on oltava kuulonsuojaimia saatavilla. (LAeq = keskimääräinen).

Musiikin kohdalla raja on LAeq 85 dB 4 tunnille tasoitettuna. Olen edelleen melko hämmästynyt siitä, että asiakkaat tulevat konsertteihin / festivaaleille ilman suojaimia. Melun vaaroista on varoitettu, kirjoitettu, puhuttu medioitten kautta jo vuosikymmeniä. Aina on joku ”joka ei tiennyt” ja nostaa hirmu metakan... tai sitten syytetään myytävien korvatulppien kalleutta (1 € pari) jätetään ostamatta – kahvi pahvimukista on aina hintansa väärtti 2.50 € ja kaljat 8-12 € että silleen.

Tapahtumissa myytiin kuulonsuojaimia ja kerrottiin asiakkaille kuinka ja koska suojaimia kannattaa käyttää. Ensin vastustettiin ”musiikkiahan tänne on tultu kuuntelemaan”. Kuviteltiin, että kuulonsuojaimet ovat niin tehokkaita, ettei niillä kuule musiikkia! (Todellisuudessa musiikin kuulee paremmin suojaimien kanssa kun muu häly jää kuulematta). Kun saatiin asiakas pitkän ja hartaan keskustelun ja opastuksen jälkeen kokeilemaan suojaimia, niin suhtautuminen muuttui täysin. Asiakkaat tulivat myöhemmin kiittämään ja kehuivat liiton tekevän hyvää työtä!

Varokaa tinnitusta, sitä on liikkeellä!

28.11.2018

Kokemuksiani kuulokojeen käyttäjänä

Erkki Tuomioja

valtiotieteen tohtori ja kansanedustaja,

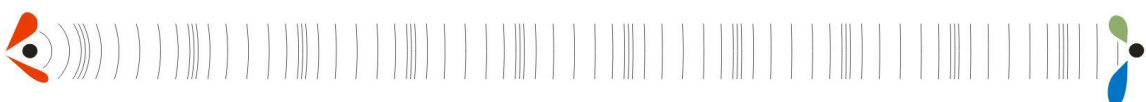
@eduskunta.fi

Olen ollut parikymmentä vuotta kuulokojeen käyttäjä. Toisen korvan huonokuuloisuuden vuoksi olin jo n. 40 vuotta sitten kuuloluun jäykistymän vuoksi korvaleikkauksessa, mutta kuuluin siihen 20 prosenttiin jolle leikkaus ei tuonut muutosta. Kahdelle prosentille se ennalta kerrotun mukaan olisi voinut heikentää kuuloa, mutta se riski ei myöskään toteutunut.

Kun kuulo myös paremmassa korvassani alkoi vähitellen heiketä, hakeuduin lopulta HUS:n korvaklinikalle. Kävin testit ja tutkimukset ja sain sieltä kuulolaitteet molempiin korviini ja kas: lähes kokonaan kadoksissa ollut monimuotoinen äänimaisema avautui jälleen. Työni on suurelta osin keskustelua ja kuuntelemista ja laitteet palauttivat täysimääräisen työkykyni.

Yhteiskunnan kokonaan kustantama ja korvaklinikan ystävällisen henkilökunnan antama hoito ja palvelu sekä käyttöni saamani laitteet olivat ensiluokkaisia. Minulla ei liioin ollut mitään vaikeuksia sopeutua laitteiden käyttöön.

Kuuloni ei ole juurikaan muuttunut ensimmäisen käyntini jälkeen, mutta sittemmin laitteeni on vaihdettu uudempiin ja parempiin laitteisiin. Nykyisin voin siis tasaveroisena

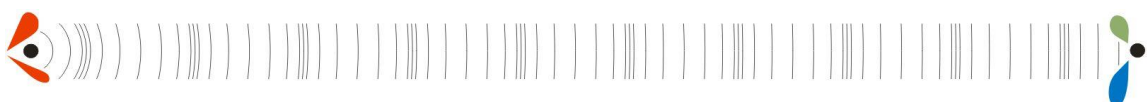

normaaliakuuloisten kanssa osallistua kaikkiin kokouksiin, nauttia konserteista, elokuvista ja television katselusta, silloin kun sieltä jotain seuraamisen arvoista sattuu tulemaan.

Induktiosilmukkaakin olen oppinut käyttämään, mutta kelvollisesti toimivia on edelleen aivan liian harvoissa tiloissa. Eduskunnassa täysistuntosalissa se toimii hyvin, mutta valiokunnissa ja muissa kokoontumistiloissa jo huonommin. Vaikka rakentamismääräykset huomioivat induktiosilmukan tarpeen on käytännön toteutuksessa siis edelleen parantamisen varaa.

Mechelininkadulla asuvalle kuulolaitteen käyttäjällä on se lisäetu, että hän voi yöksi häivyttää niin liikenteen kuin aamulla jo pari vuotta jatkuneiden ikuisten katutöiden äänet ottamalla laitteet korvistaan.

Toivon, että tyytyväinen asiakassuhteeni korvaklinikan kanssa jatkuu tästä eteenpäin ja että terveydenhoidon uudistukset ja siihen kohdistuvat leikkaustarpeet eivät heikennä kuulovammaisten tarvitsemien palvelujen laatua tai saatavuutta.

18.12.2018

Esteettömyydestä

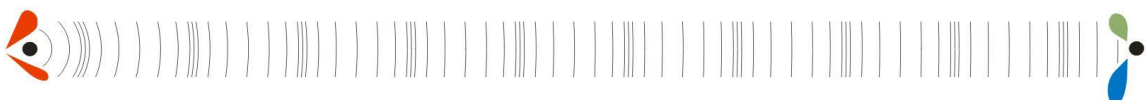
Tarja Halonen

presidentti

Kuva: Lasse Keltto

Puhuttaessa esteettömyydestä useimmat ihmiset käsittävät sen koskevan fyysistä liikkumista. Paljonhan siinäkin on tekemistä! Eipä tarvitse olla kuin lastenvaunuja työntävä aikuinen Helsingin talvessa, niin tietää, mitä ovat fyysiset esteet. Lumet aurataan ainakin pääkaupungissamme lähes säännönmukaisesti pois vain ajoradalta. Siinä ne lumet sitten jököttävät suojatielle pyrkivän jalankulkijan haasteena. Saati sitten jos kyseessä on pyörätuolia käyttävä tai muutoin liikuntaesteinen ihminen, niin haasteita löytyy kesät talvet.

Näkövammaisella on koko joukko esteitä liikkumisen tai muun osallistumisen suhteen. Sen ulkopuolinenkin havaitsee helposti. Kuulovamma on puolestaan siitä salakavala este, ettei sitä ulkopuolinen aina huomaa, ellei sitä hänelle kerrota. Ja sehän on monelle suomalaiselle vaikeaa, kun on aina opetettu, ettei itsestään saa tehdä liian suurta numeroa.

Vaikeudet voivat alkaa jo koulussa. Jos opettaja ei tiedä tai muista, että joku tai jotkut hänen oppilaistaan kuulevat huonosti, voi opettajan vapaamuotoinen kävely luokassa haitata kuulovammaisen opiskelijan kykyä seurata opetusta, kun ääni vaihtaa paikkaa opettajan liikkuesssa. Pienen lapsen vanhempien tulee rohkeasti kertoa tilanteesta, tai nuoren ollessa kyseessä, kannustaa häntä itseään ottamaan asia esille.

Puhujan tapa kääntää päätään pois päin puhuessaan, voi tuntua pieneltä ujostelulta. Se on kuitenkin suuri este kuulovammaiselle keskustelukumppanille. Siitäkin kannattaa sanoa kaverille.

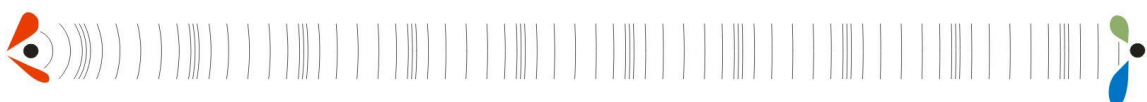
Itselläni on vasemman korvan kuuloluiden nyrjähdys koetettuani väkisin puhalttaa auki lentomatkan aikana tukkoon mennyttä korvaa. Tiedän varsin hyvin kuinka helposti läheisetkin työtoverit saattavat unohtaa, että kannattaa kuiskata oikeaan korvaan, jos olen unohtanut kuulolaitteen kotiin.

Kuulolaitteiden kehitys on ollut viime vuosina nopeaa. Laitteet ovat yleisesti ottaen keventyneet ja tulleet mukavammiksi käyttää. Uusimpaan teknologiaan siirtymistä estää enintään raha.

Asenteet ovat modernisoituneet hitaammin. Kuulolaitteiden käytössä on edelleenkin parantamisen varaa. Nykyistä paljon useammat voisivat nauttia kuulostaan, olla helpommin sosiaalisia ja olla paremmassa turvassa liikenteessä hyvän kuulolaitteen avulla, mutta sen käyttöä ujostellaan.

Sairausvakuutuskin voisi tulla nykyistä paremmin vastaan kuulolaitteen korvaamisessa. Olisi kansanterveydellinen etu yllyttää ihmisiä käyttämään ajoissa kuulolaitetta ja tukea sen hankinnassa, jolloin kyky kuulla säilyisi paremmin. Ei pidä pinnistellä viimeiseen asti huonon kuulon varassa. Laitteen hankkimisen lykkääminen on huonoa säästämistä.

Aina ei myöskään jakseta tai viitsitä käyttää jo hankittua apulaitetta. Olen itsekkin syyllistynyt tähän syntiin, vaikka tiedän kuulolaitteen säännöllisen käytön olevan kuulokykyyni myönteisesti vaikuttava asia. Mutta on myös tilanteita, joissa kuulolaitteen käyttö on hankalaa ja jossa äänten hillintä olisi viisaampaa. Esimerkiksi vesijumpassa taustamusiikki mielestäni pikemminkin sotkee kuin helpottaa liikesarjojen suorittamista. Samanlaisia tilanteita tulee muuallakin vastaan, kun taustamusiikista on tullut

tavanomainen asia etenkin kaupunkiyhteisössä. Mitäpä jos käyttäisimme musiikkia vain silloin, kun siitä on todella iloa.

Myös kuurouden kohdalla meillä muilla on tietynlainen asennevamma. Kuuro ihminen osaa nykyään useimmiten viittoa sanottavansa. Kommunikaation esteenä on silloin tulkin puuttuessa yksinkertaisesti se, että minä en osaa viittomakieltä, kuten en osaa japaniakaan. Yksi lapsenlapsistani asuu Englannissa. Hän käy lastenkerhossa, jossa on myös kuulovammaisia. Kaikille lapsille opetetaan viittomien alkeet yhteistyön lisäämiseksi.

On ollut itsellenikin mielenkiintoisia tilanteita, kun me puhumme sekaisin suomea ja englantia ruokapöydässä ja sitten tuli kysyttyä tältä nelivuotiaalta molemmilla kielillä, haluaako hän lisää maitoa. Nuori neiti katsoi meitä hetken tarkasti ja vastasi sitten meille aikuisille viittomalla. Viittomakielen alkeet voisivat kuulua yleissivistykseen! Koskaanhan ei voi tietää, minkälaisia tilanteita tulee eteen!

Toinen toisemme ymmärtäminen on hyvän yhteiskunnan pohjarakenne. Siihen tarvitaan meidän kaikkien kiinnostusta. Kannattaa miettiä, miten itse kukin voi poistaa esteitä kanssakäymiseltä. Etenkin täällä Suomessa on hyvä muistaa, että kun väestö vanhenee, tulee yhä enemmän ihmisiä, jotka tarvitsevat apua ja tukea täyden osallistumisen aikaansaamisessa. Itsenäisyyden säilyttäminen ja osallistumiseen kannustaminen on kaikkien etu.

Eduskuntavaalit ovat keväällä. Pidetään asioita esillä ja tehdään hankalia, mutta hyödyllisiä kysymyksiä.

